

สรุปสาระสำคัญของวิสัยทัศน์ IMT-GT พ.ศ. ๒๕๗๙ (IMT-GT Vision 2036)

๑. สาระสำคัญของวิสัยทัศน์ IMT-GT พ.ศ. ๒๕๗๙ (IMT-GT Vision 2036)

๑.๑ การทบทวนบทบาทและความก้าวหน้าในระยะที่ผ่านมา โดยศูนย์ประสานงานความร่วมมืออนุภูมิภาคแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Center for IMT-GT Subregional Cooperation: CIMT) สำนักงานเลขานุการของแผนงาน ได้จัดทำวิสัยทัศน์ระยะ ๒๐ ปี (IMT-GT Vision 2036) โดยพิจารณาทบทวนผลความก้าวหน้าการดำเนินงานที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

๑.๑.๑ **ประเด็นด้านบวก:** มีความก้าวหน้าในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องมานับแต่การก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๓๖ โดยมีการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของพื้นที่ IMT-GT มากขึ้นเป็นสามเท่าในช่วงเวลาหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมา มีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของอาเซียน มีปริมาณการค้าระหว่างจังหวัดและรัฐในพื้นที่แผนงานที่เติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาจากมูลค่าน้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในช่วงต้นทศวรรษ ๑๙๙๐ (พ.ศ. ๒๕๓๓) เป็นมากกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีในปี ๒๕๕๗ โดยมุ่งสร้างความเป็นภูมิภาคในพื้นที่ท้องถิ่นของ IMT-GT ผ่านความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่นและการบูรณาการบนพื้นฐานของการส่งเสริมซึ่งกันและกันทางเศรษฐกิจ โดยผู้เป็นตัวขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคสามารถใช้ประโยชน์จากความส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เห็นได้จากการหลั่งไหลของการค้าภายในอนุภูมิภาคในปริมาณเชิงบวก ทรัพยากรมนุษย์ทั้งการเยือนทางธุรกิจและนักท่องเที่ยว และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ กอปรกับมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของอนุภูมิภาค ความสวยงามทางธรรมชาติและความโดดเด่นของระบบนิเวศที่สามารถดึงดูดการลงทุนและการเข้ามาเยือนของนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องจากทั่วโลก โดย IMT-GT สามารถฉกฉวยประโยชน์จากฐานประชากรในช่วงวิสัยทัศน์ระยะ ๒๐ ปี ได้เป็นอย่างดี ประกอบกับการมีความเข้มแข็งในเชิงนโยบายและมีการสนับสนุนทางเทคนิคจากรัฐบาลประเทศสมาชิกพร้อมทั้งองค์กรหุ้นส่วนการพัฒนาต่าง ๆ IMT-GT จึงอยู่ในเส้นทางการเติบโตที่เด่นชัด

๑.๑.๒ **ประเด็นด้านลบ:** ประสพปัญหาด้านการบริหารที่ค่อนข้างชัดเจน รวมทั้งมีข้อขัดข้องด้านเทคนิคและกฎระเบียบต่าง ๆ ทางการค้าในอนุภูมิภาค ซึ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาได้จากปริมาณการค้าระหว่างอนุภูมิภาคที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการค้าในพื้นที่ทั้งประเทศของ IMT-GT อยู่ประมาณร้อยละ ๙ โดยสัดส่วนของการค้าในพื้นที่อนุภูมิภาคเองยังมีการเติบโตที่ไม่มากนักนับแต่การก่อตั้งแผนงาน IMT-GT และมีปริมาณที่ต่ำกว่าปริมาณการค้าในส่วนภูมิภาคอาเซียนซึ่งมีอัตราการเติบโตร้อยละ ๒๔ ซึ่งหากเป็นไปเช่นนี้ต่อไป แผนงาน IMT-GT จะมีความเสี่ยงที่จะเป็นตัวฉุดรั้งกระบวนการเป็นประชาคมอาเซียน กอปรกับการไม่มีความก้าวหน้าที่ได้ชี้ชัดในการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของ IMT-GT โดยวิสาหกิจต่าง ๆ จำนวนร้อยละ ๗๕ ใน IMT-GT ยังคงเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) มีกิจกรรมเพิ่มมูลค่าที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งมีศักยภาพด้านการพัฒนานวัตกรรมค่อนข้างจำกัด โดยมีการมีส่วนร่วมขององค์กรรัฐบาลระดับรัฐและจังหวัด องค์กรธุรกิจท้องถิ่น สถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ตลอดจนหน่วยงานวิจัยและประชาสังคมที่ไม่เข้มแข็ง จึงเป็นผลให้ผลกระทบในด้านการสร้างเสริมความร่วมมือในอนุภูมิภาคมีจำกัด และระบบนิเวศและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ IMT-GT ที่ยังประสบปัญหาการใช้ประโยชน์โดยมิได้คำนึงถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุดังกล่าว วิสัยทัศน์ IMT-GT พ.ศ. ๒๕๗๙ จึงถูกยกกว้างขึ้นเพื่อสนองต่อศักยภาพในการพัฒนาและความท้าทายที่มีอยู่ผ่านการวิเคราะห์แบบ SWOT ในกระบวนการทบทวนอย่างมีบูรณาการ (Comprehensive Review) ต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาของ IMT-GT

๑.๒ การกำหนดแนวทางขับเคลื่อนแผนงานในอนาคต ที่สามารถตอบสนองต่อกระแสหลักและรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ในภูมิภาค

๑.๒.๑ กระแสหลักที่กำลังดำเนินอยู่ในภูมิภาคและโลก ที่นำมาพิจารณา ได้แก่ (๑) การเติบโตขึ้นของชนชั้นกลุ่มต่าง ๆ ในการบริโภค (๒) การเติบโตขึ้นของกลุ่มเมืองขนาดกลาง (๓) ความต้องการในการพัฒนาผลผลิตโดยมุ่งเข้ามีส่วนร่วมในกระแสการค้าและการลงทุนของโลก ผ่านการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในด้านการค้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยใช้ประโยชน์จากกระแสการพัฒนาเมืองในอนุภูมิภาคโดยมีการปรับปรุงด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ

๑.๒.๒ การกำหนดประเด็นหลักของวิสัยทัศน์ พ.ศ. ๒๕๗๙ แผนงาน IMT-GT ในด้านแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ในภูมิภาค ประกอบด้วย (๑) การมุ่งเข้ามีส่วนร่วมในการบูรณาการทางเศรษฐกิจอย่างลุ่มลึก แนวทางการบูรณาการระหว่างสาขา (๒) การมุ่งพัฒนาแนวกว้างที่เศรษฐกิจของอนุภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ และ (๓) การส่งเสริมความรู้ลึกเป็นเจ้าของแผนงาน IMT-GT ในระดับประเทศและภูมิภาค

๑.๓ แนวทางหลักของการขับเคลื่อน

ขั้นตอนที่ ๑: ดำเนินการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ผ่านแนวกว้างที่การพัฒนา โดยขับเคลื่อนผ่านกระบวนการติดตามประเมินผลเพื่อให้เป็นการดำเนินการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และดำเนินการในแผนงาน/โครงการในแนวกว้างเศรษฐกิจต่าง ๆ ของ IMT-GT

ขั้นตอนที่ ๒: มุ่ง ๗ แนวยุทธศาสตร์หลัก มุ่งเน้นแนวยุทธศาสตร์หลัก ๗ ด้าน ได้แก่ (๑) ความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (๒) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน (๓) การท่องเที่ยว (๔) การเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร (๕) ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพ (๖) สิ่งแวดล้อม และ (๗) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาและวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ ๓: มุ่งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและภาครัฐระดับพื้นที่ โดยใช้แนวทางการพัฒนาผ่านการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนที่เป็นภาคีหลัก (สภารัฐกิจ IMT-GT) และองค์กรรัฐระดับจังหวัด/รัฐ

ขั้นตอนที่ ๔: กำหนดวัตถุประสงค์มุ่งโครงการ ปรับปรุงกฎระเบียบในพื้นที่ที่มีปัญหาและมุ่งเน้นในพื้นที่เฉพาะ/แนวกว้างที่เศรษฐกิจ โดยมุ่งการบรรลุเป้าหมายของโครงการในระดับอนุภูมิภาค ปรับปรุงแก้ไขด้านกฎระเบียบที่เชื่อมโยงกับโครงการ/พื้นที่ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ พร้อมทั้งใช้แนวทางการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ (Spatial areas) หรือแนวกว้างที่เศรษฐกิจ IMT-GT ที่จะพัฒนาไปสู่ระดับภูมิภาค

ขั้นตอนที่ ๕: การกำหนดเป้าหมาย ได้แก่ (๑) เป้าหมายในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำ (๒) เป้าหมายในการพัฒนาภาคเกษตรที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำและใช้นวัตกรรม และ (๓) เป้าหมายในการพัฒนาฐานอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันและเป็นอุตสาหกรรมขั้นสูง

ขั้นตอนที่ ๖: การบรรลุตามวิสัยทัศน์ IMT-GT พ.ศ. ๒๕๗๙ โดยการเป็นอนุภูมิภาคแห่งการบูรณาการ มินวัตกรรม การลดความเหลื่อมล้ำและมีความยั่งยืน

๑.๔ ปัจจัยหลักของความสำเร็จที่จะต้องบรรลุภายใน พ.ศ. ๒๕๗๙ ได้แก่ (๑) การเพิ่มปริมาณการค้าภายในอนุภูมิภาคให้ได้ร้อยละ ๓๐ (ปี ๒๐๑๕ ได้ร้อยละ ๙.๒) (๒) เพิ่มปริมาณการลงทุนโดยตรงจากภายนอกสู่พื้นที่ IMT-GT โดยเฉลี่ยปีละ ๑๖,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ (๓) เพิ่มปริมาณการเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ IMT-GT ของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเป็น ๘๔ ล้านคนต่อปี (๔) คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ IMT-GT และสภาธุรกิจ IMT-GT ขับเคลื่อนโครงการที่มีกิจกรรมข้ามแดนโดยมีการเข้าร่วมของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดกลางและขนาดย่อม (MSMEs) และวิสาหกิจเพื่อสังคม จำนวน ๔๐๐ โครงการ (เฉลี่ยปีละ ๒๐ โครงการ) และ (๕) มีเมืองในพื้นที่ IMT-GT อย่างน้อย ๔๐ เมือง ที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นเมืองสีเขียวภายใต้กฎเกณฑ์ด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในเมือง

๑.๕ การกำหนดวิสัยทัศน์ IMT-GT พ.ศ. ๒๕๗๙ โดยจะพัฒนาเป็นอนุภูมิภาคแห่งการบูรณาการ ใช้วัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำและมีความยั่งยืนภายใน พ.ศ. ๒๕๗๙ โดยจะเป็นยุทธศาสตร์ร่วมในการส่งเสริมการเติบโตโดยการบูรณาการทางเศรษฐกิจที่กว้างไกลกว่าภูมิภาค มีการใช้วัตกรรม มีการบำรุงรักษาและลงทุนในด้านทุนทางทรัพยากรธรรมชาติของอนุภูมิภาค IMT-GT เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนในช่วงยุคปัจจุบันและอนาคต ทั้งยังเป็นยุทธศาสตร์ระยะยาวที่จะเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอนุภูมิภาค และเป็นวิสัยทัศน์ที่ยกวางขึ้นโดยคำนึงถึงสิ่งที่ประชาชนใน IMT-GT เป็นศูนย์กลางของความเพียรพยายามในการพัฒนาในอนุภูมิภาค

๑.๖ เป้าหมายนำสามประการ ได้แก่ (๑) การมีภาคเกษตรที่ยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำและมินวัตกรรม (๒) มีฐานอุตสาหกรรมที่เข้มแข็งและเป็นอุตสาหกรรมขั้นสูง และ (๓) มีภาคการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำ โดยการกำหนดเป้าหมายทั้งสามผ่านการพิจารณาด้านความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและความได้เปรียบเชิงขีดความสามารถในการแข่งขัน ศักยภาพในการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนจากผลกระทบสำคัญจากปัจจัยทวิคูณจากเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค

๑.๗ ประเด็นการพัฒนานำสามประการ ได้แก่ (๑) มุ่งการบรรลุเป้าหมายของโครงการในระดับอนุภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการคัดเลือกและการขับเคลื่อนโครงการที่โดดเด่นที่มีศักยภาพในการขยายตัว ทำขึ้นซ้ำได้ในที่อื่น ๆ และมีความยั่งยืนเพื่อให้ IMT-GT สามารถขับเคลื่อนความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับที่สูงขึ้นโดยการบูรณาการทางเศรษฐกิจ (๒) มุ่งการบรรลุเป้าหมายของโครงการในระดับอนุภูมิภาค ซึ่งให้ความสำคัญต่อการกำหนดโครงการที่เฉพาะเจาะจงและพื้นที่รับผลกระทบโดยเฉพาะ (เช่นระหว่างท่าส่งออกสองท่าหรือเมืองชายแดนแต่ละคู่) การเปลี่ยนกฎระเบียบที่จะเร่งรัดการขับเคลื่อนโครงการ หรือโครงการร่วมที่มุ่งสนับสนุนการเคลื่อนย้ายสินค้า ผู้เดินทางและยานพาหนะข้ามแดนซึ่งประสบข้อจำกัดด้านการบริหาร เทคนิคหรือข้อจำกัดด้านกฎระเบียบจากสองฝั่งของเขตแดน ซึ่งต้องการความร่วมมือในการจัดข้อจำกัดเหล่านั้น และ (๓) ใช้แนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่หรือแนวระเบียนเศรษฐกิจ พร้อมทั้งมุ่งเน้นศักยภาพของคลัสเตอร์ในแนวระเบียนเศรษฐกิจ การพัฒนาที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และใช้แนวทางที่สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๘ ให้ความสำคัญต่อภาคเอกชนและองค์การรัฐระดับท้องถิ่น

๑.๘.๑ **ระดับโครงการ (project level)** การเสนอโครงการจะเป็นแนวทางล่างสู่บน (bottom up approach) ข้อเสนอโครงการจะมาจากภาคเอกชนและจังหวัด/รัฐมากยิ่งขึ้น เนื่องจากโครงการต่าง ๆ ล้วนดำเนินการในพื้นที่และสนองตอบความต้องการของพื้นที่

๑.๘.๒ **ระดับองค์กร (institutional-level)** มีมาตรการเพิ่มพูนบทบาทของสภาธุรกิจ IMT-GT และการมีส่วนร่วมของจังหวัด/รัฐ โดยให้สภาธุรกิจ IMT-GT เป็นองค์กรที่จดทะเบียนตามกฎหมาย และให้จังหวัด/รัฐ (CMGF) มีระบบสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกในการไหลของข้อมูลในจังหวัดและรัฐเอง และกับองค์กร IMT-GT อื่น ๆ มีการจัดตั้งฝ่ายเลขานุการระดับชาติภายในประเทศเป็นศูนย์กลางติดต่อกับภาคส่วนในประเทศอื่น ๆ และภาคเอกชน และมีการดำเนินการโครงการพัฒนาทักษะระดับจังหวัดและรัฐ เช่น การบริหารโครงการ

๑.๙ การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ IMT-GT พ.ศ.๒๕๗๙

๑.๙.๑ **เวทีการประชุมระดับผู้นำ** กำหนดแนวนโยบายความร่วมมือและบูรณาการ / รัฐมนตรี เป็นผู้จัดทำแนวทางและข้อเสนอโดยรวมของการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ คัดเลือกประเด็นและแนวทางการบรรลุวิสัยทัศน์ / ผู้ว่าราชการจังหวัดและมุขมนตรี เป็นผู้เสนอร่างนโยบายและประสานกับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสเพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ระดับพื้นที่ / เจ้าหน้าที่อาวุโส กำหนดลำดับความสำคัญ การขับเคลื่อน ทิศทางและข้อเสนอแนะเพื่อการบูรณาการ / ฝ่ายเลขานุการระดับชาติ สนับสนุนเจ้าหน้าที่อาวุโสในการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์และเป็นศูนย์กลางการประสานงานและติดตามผล / **คณะทำงาน ๖ คณะเดิม** ขับเคลื่อนโครงการตามวิสัยทัศน์ / **คณะทำงานย่อยในความร่วมมือใหม่ด้านสิ่งแวดล้อม** ขับเคลื่อนโดยมุขมนตรีและผู้ว่าราชการจังหวัด / **คณะทำงานย่อยเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** อยู่ภายใต้คณะทำงานการเชื่อมโยงคมนาคมขนส่ง / **คณะทำงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** มีการปรับเสริมบทบาทของ UNINET ในความร่วมมือด้านการศึกษา และเพิ่มเติมด้านสังคมวัฒนธรรม โดยมี **คณะทำงานย่อยด้านวัฒนธรรม** อยู่ภายใต้คณะทำงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

๑.๙.๒ **คณะดำเนินงานโครงการ (Project Implement Teams)** เป็นกลไกการทำงานที่อยู่ภายใต้คณะทำงานสำหรับการดำเนินการโครงการเฉพาะของวิสัยทัศน์ระยะ ๒๐ ปี โดยคณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและองค์การรัฐท้องถิ่น มีสภาธุรกิจ IMT-GT เป็นศูนย์ประสานงานภาคเอกชน และเชื้อเชิญให้ใช้โอกาสด้านการค้าการลงทุนตามวิสัยทัศน์ มีศูนย์ประสานงาน IMT-GT (CIMT) เป็นที่ปรึกษา ประสานงาน อำนวยความสะดวก ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผล โดยมีหุ้นส่วนการพัฒนาและที่ปรึกษาระดับภูมิภาค ได้แก่ ธนาคารพัฒนาเอเชีย

๑.๑๐ **การสื่อสารด้านวิสัยทัศน์ พ.ศ. ๒๕๗๙** แผนงาน IMT-GT จะต้องดำเนินการสื่อสารไปยังภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) และความมีตัวตน (Identity) ของประชาชนใน IMT-GT และแสดงให้เห็นถึงโอกาสและผลประโยชน์แก่ประชาชนในอนุภูมิภาค IMT-GT และกว้างไกลออกไปยังประชาคมโลกภายใต้วิสัยทัศน์ระยะ ๒๐ ปี โดยจะต้องใช้กลยุทธ์ชั้นเลิศในการสื่อสารเพื่อให้วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ระดับนานาชาติได้มีการจัดทำขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติ
